DISSERTATIO MEDICA

De Phantasiâ sive Imaginatione.

Cujus veritatem tueri conabitur, in Augustissimo Monspeliensis Apollinis Fano, GABRIEL MOUSTELON, Olargiensis, Diœcesis Sancti Pontii Thomeriarum, Art. Lib. Magist. & Medic. Stud.

PRÆSIDE

R. D. JOANNE ASTRUC,
Regis Consiliario & Medico, in Almâ Monspeliensium Medicorum Academiâ Professore Regio, Regiæ Societatis Scientiarum Socio & Thermarum Fontiumque Medicatorum Præfecto in superiore & inferiore Occitaniâ.

Die mensis Januarii anni 1723.

Pro primâ Apollinari Laureâ consequendâ.

MONSPELII,
Apud Viduam Honorati Pech, Regis & Universitatis Typographi. 1723.

4

DISPUTATURI.

PROFESSORES REGII.

R. D. Franciſcus Chicoyneau, *Cancellarius & Judex.*

R. D. Joannes Bezac, *Decanus.*

R. D. Petrus Chirac, *Sereniſſimi Principis Regni Adminiſt. Archiater.*

R. D. Antonius Deidier.

R. D. Petrus Rideux.

R. D. Antonius Magnol.

R. D. Henricus Haguenot.

R. D. Jacobus Lazerme.

DOCTORES ORDINARII.

M. Garrotus Fitzgeral.

M. Stephanus Hugues.

M. Franciſcus Chicoyneau.

Brondes Graueur f.t.

ILLUSTRISSIMO

NOBILISSIMOQUE VIRO D. D.

PONTIO DE THESAN

COMITI DU PUJOL,
Baroni du Morcairol, Olargues, Boussagues, &c. Domino de Boissesson, Murat, Nages, Herepian, Mourese, Broussou, &c.

REGIO AQUITANIÆ PRÆFECTO in Rhutenâ Provinciâ.

V*IR NOBILISSIME*,

D*Um coguntur Alii clientelas operosè ambire, summæ mihi felicitatis fuit facilem & benevolum in Te Patronum nancisci,*

cujus nomine Academicæ meorum laborum primitiæ tutiores in publicum prodirent. Ecquid enim optari potuit majus, quàm Eum Mæcenatem habere, quem generis nobilitas ab antiquissimis retrò temporibus, longâ celeberrimorum Avorum & Proavorum serie, ducta; quem splendor & amplitudo Gentis, quæ summum dignitatis gradum in hac Provinciâ semper tenuit; quem nominis auctoritas, quâ Ipse à virtute Majorum minimè degener apud Rhutenos Occitanosque gloriosè vales, certatim decorant & commendant? Ecquid verò felicius obtineri, quam Eo Fautore uti, cujus præsidio gestit universa Familia mea, cujus clientelam

ambitiosè profitetur, cujus favorem & benevolentiam dudùm experitur? Sanè oblatam ambiendi patrocinii occasionem lætus arripui, ut Meam, ut summam Meorum omnium in Te observantiam & venerationem publicè testificarer. Neque verò, VIR NOBILISSIME, tam levi munusculo Tua in me meosque collata beneficia compensari temerè arbitror, imò potiùs pro acceptâ clientelâ novi beneficii titulo me Tibi devinciri lubens agnosco, ut qui tenuitatis meæ conscius, oblati muneris exiguitatem probè sentiam, & tàm tenuem Opellam tanto Nomine dignam non fuisse ultrò confitear. Velis tamen, quæso, VIR

NOBILISSIME, quæ tua est indita, quæ tuæ Familiæ propria semper fuit humanitas, hocce qualecumque summi in Te obsequii monumentum boni consulere, ac solitâ pergas benevolentiâ Clienti favere & patrocinari,

Jam addictissimo & obsequentissimo
GABRIELI MOUSTELON.

DISSERTATIO MEDICA

De Phantasiâ sive Imaginatione.

DUO de Imaginatione quærenda videntur, primò quæ sint præviæ corporis motiones, quibus in mente Ideæ excitentur: secundò, quâ ratione ex pluribus Ideis simplicibus in unum aggregatis tertia quædam Idea à componentibus quibuslibet diversa resultet. Quocirca, præmissis ordinis gratiâ Definitionibus, Postulatis, Axiomatis nonnullis, expedit hanc Dissertationem in duas sectiones dividere, quarum prior sit de causis Idearum occasionalibus, posterior verò de Idearum efformandarum ratione.

DEFINITIONES

I.

PHantasia sive Imaginatio certa est Animæ affectio, quâ quidpiam percipimus

ſeu cognoſcimus ſine affirmatione & negatione. Simplex hæc cognitio ſeu perceptio negationis & affirmationis expers vulgato *Ideæ* nomine in ſequentibus deſignabitur.

II.

Ideæ in varias claſſes ſolent dividi; nam 1°. Ratione naturæ aliæ *ſimplices* ſunt, quæ unum quid individuum repræſentant, ut Idea luminis, coloris, duritiei, doloris, &c. Aliæ vero *complexæ*, quæ res plures ſub uno conceptu comprehendunt, ut Ideæ quæ hominem, lapidem, arborem, &c. exhibent, ſeu ſubſtantias his & his qualitatibus & proprietatibus indutas. Priores *modales*, quia ſolos modos; poſteriores verò *ſubſtantiales* dicemus, quia ſubſtantias Menti repræſentant.

III.

2°. Ratione modi quo obtinentur, aliæ ſunt *communicatæ* & ſimplici ſenſuum miniſterio immediatè exceptæ, ut Idea luminis, coloris, hominis, lapidis, cæterorumque omnium objectorum ſeu rerum, quæ ſenſibus jam ante uſurpatæ fuere; Aliæ vero *factitiæ* ſunt, quæ nullis quidem ſenſibus propriè obtinentur, ſed ex Ideis communicatis mediatè reſultant & componuntur, ut Idea Chimæræ, Centauri, Montis aurei &c.

IV.

3°. Ideæ ratione modi quo res exhibent, aliæ ſunt *particulares*, quæ unum individuale objectum, ut Petrum, Paulum, &c. Aliæ verò *univerſales*, quæ unum quid pluribus individuis commune repræſentant, ut idea hominis in genere.

V.

4°. Ratione luminis quo animam afficiunt, aliæ ſunt *diſtinctæ* & *claræ*, quæ animam vividiùs, & fortiùs; aliæ *confuſæ*, quæ obſcuriùs, & debiliùs percellunt.

POSTULATA

I.

C*Erebrum*, quod functionum animalium inſtrumentum eſt, triplici diverſâ ſubſtantia componi.

II.

Supremâ, quæ cineracei coloris eſt & Cerebri corticem conſtituit, unde *Cineracea*, & *Corticalis* dicitur.

III.

Mediâ, quæ albicans & ſupremâ firmior eſt, quapropter *Calloſa* nuncupatur.

IV.

Infimâ tandem, quæ interjectis albicans

tis & cincreæ ſubſtantiæ radiis ſive ſtriis variatur, unde *Striata* vocatur.

V.

Corticali ſubſtantiâ, ſive per acinos glanduloſos, ut Malpighio viſum eſt, ſive per ductus arteriis lateraliter hiantes, ut vult Leeuvvenhoekius, ſecerni à ſanguine lymphaticum laticem tenuem, *Spiritûs animalis* nomine vulgò cognitum.

VI.

Secretum in corticali ſubſtantiâ fluidum in ſubjectam callоſam ſubſtantiam deferri minimiſſimis plurimiſque fibrillis, albicantibus, cavis, medullaribus, quæ cum calloſâ ſubſtantiâ continuæ & ejuſdem naturæ participes ſunt.

VII.

Mediam hanc cerebri ſubſtantiam nullo fibrarum ductu, nullove ordine diſtingui, ſed uniformem, homogeneam, compreſſionis patientem, reſtitutionis capacem, ſambuci medullæ haud diſſimilem eſſe: quamobrem, nec inani conjecturâ, creditur conſtare cellulis innumeris invicem communicantibus, diſtinctis tamen interjectu intercapedinum ſeu columnarum membranacearum, flexilium, elaſticarum, vibratilium, quæ ſpiritibus circumfluæ ſunt, & illorum

quaſſationibus ſemper objectæ *Fibras Cerebri* tantoperè decantatas conſtituunt.

VIII.

Spiritus à ſingulis cinereæ ſubſtantiæ punctis undequaque defluos jam deſcriptas calloſæ ſubſtantiæ cellulas æquabiliter replere, inflare, diſtendere, ac nè cui deſint loco, non modò mutuis cellularum aperturis, ſed & mechanicâ cerebri ſtructurâ perpetua inter ſe commercia habere, ſuperiores cum inferioribus per *ſeptum lucidum*, laterales cum lateralibus per *latam cerebri commiſſuram*, poſteriores demùm cum anterioribus per *crura*, *brachiaque* & *radices Fornicis.*

IX.

Repletis ſemel hiſce cellulis ſpiritus inde progredi in appenſas, continuaſque medullaris ſubſtantiæ ſtrias, quæ cinereæ ſubſtantiæ interjectæ ſtriatam cerebri partem componunt.

X.

Illas verò ſtrias anguſtiores, tenuioreſque factas & extra cerebri ſuperficiem prominentes prima conſtituere Nervorum principia, pulpoſa & mollia, quæ nacta ibi vaginulam geminam, à *piâ matre* unam, alteram à *durâ*, foras emergunt è calvaria;

nervosque jam propriè dictos efficiunt.

XI.

Proinde *Nervos* constare fibris teretibus, firmis, compressibilibus, gemino involucro non distractili munitis, quæ intùs includunt substantiam callosæ substantiæ continuam, perindè medullarem & cellulosam, spirituoso fluido plenam, & eidem undique perviam & permeabilem.

XII.

Cerebellum iisdem substantiis eodem ordine dispositis constare, hoc uno discrimine, quòd substantia corticalis, quæ in cerebro in gyros contorta est similes intestinorum flexionibus, in cerebello in lamellas varias strictè densatas compingatur.

AXIOMATA

I.

OBjecta sensifera nullas alias corporis partes movere præter Organa, in quæ agunt, & Callosam cerebri substantiam, quacum mota Organa motionem per Nervos communicant. *Patet ex Dissertatione de Sensatione.*

II.

Spiritus, qui à motis Organis ad Callosam cerebri substantiam refluunt, directo, primoque impetu, quo fibras obvias quas-

ſant, ſenſationem excitare. *Probatur ex Diſſertatione de Senſatione.*

III.

Calloſam cerebri ſubſtantiam Senſorium internum eſſe, & variis motionibus fibrarum, quibus conſtituitur *ex Poſtulato VII* ſenſationes varias in Animâ immediatè excitari. *Demonſtratum fuit Propoſitione XI. Diſſertationis de Senſatione.*

IV.

Fibram unam quamlibet cerebri uni tantum ſenſationi deſtinari. *Liquet ex Corollario Propoſitionis XVI. Diſſertationis de Senſatione.*

V.

Corpora vibratilia, quò magis tenſa ſunt, eò fortiùs vibrari.

VI.

Chordam ſive fibram quamvis vibratilem, ſi eadem perſtet longitudine, craſſitie, tenſione, eodem vibrationum numero agitari intra idem tempus, ſeu quod idem eſt, eumdem motionis tonum retinere.

VII.

Tonum ſuccuſſionum, quibus fibræ cerebri quaſſantur, mutandum toties eſſe, quoties fibrarum illarum tenſio vel longitudo quantumlibet immutatur.

SECTIO I.

De causis Idearum occasionalibus.

PROPOSITIO I.

Animam ideas elicere nullas, nisi pro diversis corporis dispositionibus.

DOcet Experientia Animam quandoque eas ideas, quas maximè vellet, nequaquam obtinere. Sic qui ab ortu Cæci sunt, nec de lumine nec de coloribus possunt quidquam imaginari.

Docet quoque Experientia Animam interdùm præsentes habere ideas tristitiæ v. g. doloris, mortis, &c. quas minimè vellet.

Docet denique Experientia in Maniacis ideas menti obversari absurdas, ridiculas, nec Animâ ullatenùs dignas, in quam utpote spiritualem neque morbus neque perturbatio ulla cadere potest.

Inde ergo manifestè arguitur Animam in imaginando à corpore pendere, ac ideas nullas elicere, nisi pro diversis ejusdem dispositionibus. *q. e. p.*

PROPOSITIO II.

Dispositiones illas, quæ ad ideas in Animâ excitandas prærequiruntur, esse motiones determinatis corporis partibus impressas.

CErtum est ex *præcedente*, Animam ideas elicere nullas, nisi pro variis corporis dispositionibus. Sed præviam nullam dispositionem concipere possumus in determinatis corporis partibus, quæ ita mutabilis sit, ut plures ideas diversas successivè excitet, præter varias motiones partibus ipsis successivè impressas. Sequitur ergo prævias dispositiones, quæ requiruntur, ut ideæ in Animâ excitentur, esse motiones certas determinatis corporis partibus impressas. *q. e. p.*

PROPOSITIO III.

Motiones prævias, quæ ad ideas in Animâ excitandas requiruntur, in Callosæ substantiæ fibris fieri.

I°. PAtet ex *Axiomate III.* Callosam cerebri substantiam sensorium internum esse, & à variis motionibus fibrarum, quibus constituitur, sensationes varias in Animâ immediatè excitari, Hinc ergo pronum est & rationi consentaneum inferre

motiones, quæ ex parte corporis ad ideas excitandas requiruntur, in eadem substantiâ fieri.

II°. Id evidentiùs demonstratur ex eo quòd visa objecta diversas interdùm ideas in Animâ revocent; nam evidens est *ex praecedente Propositione* objecta ideas nullas in Animâ posse excitare, nisi eas concutiant partes, ex quarum determinatis motionibus determinatæ ideæ in Animâ producuntur. Sed objecta nullas alias corporis partes concutiunt *ex Axiomate I.* præter Organa & Callosam cerebri partem. Motiones ergo, quibus ideæ in Animâ revocantur à visis objectis, in alterutrâ ex his parte fieri debent. Sed non in Organis, quibus nullam cum Animâ communionem esse probavimus, *Differt. de Sens.* Superest ergo ut in Callosâ cerebri substantiâ fiant, in variis videlicet fibris, quibus eam componi statuimus, *ex Postulat. VII.*

PROPOSITIO IV.

Motiones fibris Callosæ substantiæ impressas, quibus ideæ excitantur in Animâ, vibratorias harum successiones esse.

HÆc propositio iisdem rationibus probatur, quibus similem de sensatione

demonstravimus, *Propos. XII. Dissert. de Sens.*

COROLLARIUM I.

Succussiones vibratorias, quibus ideæ in Animâ excitantur, fibris cerebri communicari à spiritibus qui in has incurrunt; nec enim ex se possunt succuti, nec aliud quidquam est præter contiguos & undantes circumquaque spiritus, quod his succutiendis compar sit.

COROLLARIUM II.

Spiritus cerebri fibras impetere, iisque succussis Menti ideas refricare, triplici de causâ. 1°. Solo Voluntatis imperio. 2°. Intestino motu, quem obtinent dùm in Emporio tumultuantur. 3°. Extraneo refluxûs motu, non directo tamen primoque impetu, tunc enim veras sensationes excitarent *ex Axiomate II.* sed factâ priùs reflexione à fibris, in quas è sensoriis refluxi primò impegere.

PROPOSITIO V.

Eò vividiores ideas in Animâ excitari, quò fortior est fibrarum cerebri succussio.

DOcet Experientia vividiores ideas in Animâ excitari corpore sano, quam corpore languido. Sed status corporis sani à statu corporis languidi in eo tantum dif-

fert ratione interni ſenſorii, cujus motione ideæ producuntur, quòd in illo ſenſorium ſpiritibus copioſiùs ſecretis magis turgidum ſit, & ſic hujus fibræ magis diſtentæ impreſſis ſpirituum motibus fortiùs & faciliùs moveantur per *Axioma V.* Sequitur ergo vividiores ideas in corpore ſano excitari, quia fibræ cerebri faciliùs & fortiùs tunc ſuccutiuntur, quam corpore languido. Licet ergo Deus Opt. Max. Animam corpori uniendo decreviſſe potuerit ſe ex leviori cerebri motione vividiores, ex fortiori verò debiliores ideas in Animâ excitaturum, conſtat tamen à poſteriori per experientiam Eum contrariam prorſus legem ſtatuiſſe, & ex levioribus fibrarum cerebri motionibus leviores & debiliores Animæ ideas, vividiores verò ex fortioribus producere. *q. p. e.*

COROLLARIUM I.

Ideæ diſtinctæ & claræ, quæ Animam vividiùs percellunt, quam confuſæ *ex Definitione V.* à vehementioribus ac fortioribus fibrarum cerebri ſuccuſſionibus produci debent.

COROLLARIUM II.

Vehementia ſuccuſſionum, quibus ideæ excitantur, tùm ex impetu, quo ſpiritus in

fibras incurrunt, tùm ex fibrarum diſpoſitione ad vibrationem æſtimanda eſt, ac compoſitam proinde utriuſque rationem habet.

COROLLARIUM III.

Eò clariores ergo ideæ futuræ ſunt, quò cæteris paribus major erit ſpirituum fibras ſuccutientium impetus, aut major fibrarum ad vibrationem diſpoſitio.

COROLLARIUM IV.

Major eſt fibrarum diſpoſitio ad vibrationem, 1°. Quò major eſt earum tenſio per *Axioma V.* 2°. Quò frequentiùs jam priùs vibratæ fuere; iteratâ enim ſuccuſſione flexiliores fiunt ac faciliùs deindè obviis ſpiritibus obſequuntur.

COROLLARIUM V.

Hinc eſt, quòd ideæ rerum, quæ jam ante ſenſibus ſæpiùs objectæ fuere, aut imaginatione exceptæ, clariores ſint magiſque diſtinctæ, quàm rerum ideæ, quæ ſenſibus & imaginatione raró perceptæ ſunt.

PROPOSITIO VI.

Fibras Cerebri eaſdem & ſenſibus & ideis rerum earumdem excitandis deſtinari.

HÆc propoſitio tantam veriſimilitudinis ſpeciem præ ſe fert, ut ex ſe ſola

Postulati instar jure posset assumi. Cùm enim sentire & imaginari Animæ affectiones sint ejusdem prorsus naturæ, & quæ solo acumine seu vividitate discrepare videantur, satius est statuere Deum simplicitatis summè amantem sentiendis & imaginandis iisdem objectis easdem fibras assignasse, quam inutili profusione diversas duas fibras, sensui unam, alteram imaginationi earundem rerum, præfixisse. Ne tamen morosior Lector hujus propositi veritatem ægriùs admiserit, id sequenti methodo licet operosiore, demonstrandum censuimus.

Certùm est à posteriori constanti experientiâ ideas rerum quarumlibet, quæ sensibus sæpiùs objectæ fuere, vividiores esse ac clariores, quam ideæ rerum quæ sensibus raró perceptæ sunt. Fibræ ergo his ideis repræsentandis dicatæ vehementiùs debent succuti *ex Præcedente*. Sed vehementior fibrarum succussio producitur *per Corollarium II. Præc. Prop.* vel à majori spirituum incurrentium impetu, vel à majori fibrarum dispositione ad vibrationem. Ab alterutro ergo repetenda est fortior hæc fibrarum succussio. Verùm non à vehementiori spirituum motu. Hinc enim cætera

quoque fibræ eidem impetui obviæ vehementiùs quassarentur, atque adeò ideæ omnes inde excitatæ vividiores forent, quod contra experientiam est, quâ constat, immutatis reliquis, solam tantùm intendi ideam rei, quæ frequenter sensu excipitur. Debet ergo vehementior hæc succussio in allato casu à majori fibrarum dispositione ad vibrationem deduci. Fibræ autem vibrationi magis dispositæ sunt *ex Coroll. I V. præced.* vel quia sunt magis tensæ, vel quia frequentiùs vibratæ, iteratis succussionibus, flexiliores fiunt. Sed in isto casu major fibrarum dispositio in majorem tensionem refundenda non est: nam fibræ cerebri non tenduntur nisi ab uberiore spirituum quantitate, quæ circumquaque cumulata sit. Verùm in allato casu spiritus versus determinatas fibras nec copiosiùs fluunt particulari Voluntatis imperio, quod tunc nullum supponitur; nec copiosiùs ibi cumulantur, quia uberiùs secreti cellulosa callosæ totius substantiæ ergastula magis replent, totumque cerebri meditullium magis tumefaciunt; tunc enim non una tantùm, sed omnes simul cerebri fibræ deberent distendi, omnesque ideæ vividiores redderentur. Hæc ergo major dispositio ex eo repeten-

da ſupereſt, quòd fibra hæc frequentiùs jam vibrata ob repetitas ſenſationes faciliùs incurrentibus ſpiritibus obtemperat. Statuendum ergo ſpiritus, qui ab Organis reflui ſenſum producunt, fibras quoque vibrare ac concutere, quæ imaginandis iiſdem rebus dicatæ ſunt. Has autem fibras concutiunt vel directo ſaltu primoque impetu, ut in fibra *A*; vel ſaltu tantum iterato, nempe à fibra *A*, cujus motiones ſenſum excitant, reflexi in fibram alteram *B*. Sed poſterius experientiæ repugnat: nam inde poſt excitatam in Animâ rei cujuſquam ſenſationem ex percuſſâ fibrâ *A*, rei ejuſdem idea ſeu imaginatio ſucceſſivè ſemper excitaretur ex quaſſatâ fibrâ alterâ *B* à ſpiritibus, qui ex fibrâ *A* illuc neceſſariò reſilirent. Evidens eſt ergo fibram hanc, quæ rei cuilibet imaginandæ deſtinatur, primo impetu à refluis ſpiritibus concuti. Sed *ex Axiomate IV.* fibra cerebri, quam reflui ſpiritus primo impetu feriunt, ſenſui excitando dicata eſt. Fibra ergo, quæ rei cuidam ſentiendæ inſervit, eadem eſt ac fibra, quæ rei eidem imaginandæ comparata eſt.

PROPOSITIO

PROPOSITIO VII.

Fibrarum ſuccuſſiones, quibus Imaginatio fit, debiliores eſſe fibrarum ſuccuſſionibus, quibus Senſatio excitatur.

1°. ANima, dùm imaginatur, debiliùs afficitur, quàm dùm ſentit. Cùm ergo vividitas & acumen affectionum animæ ſequatur vehementiam, quâ ſuccutiuntur fibræ, quarum motione fiunt, *ex Propoſitione V.* conſequens eſt fibras ad Imaginationem debiliùs ſuccuti, quam ad Senſum.

2°. Spiritus poſt unicam reflexionem majori motu moventur, quàm cum duabus aut pluribus reflexionibus vis eorum fracta eſt. Sed ſpiritus reflui à Senſoriis ſenſum producunt, fibras impetendo poſt unicam tantùm reflexionem, quæ in parte ſolidâ Cerebri facta ſit, *per Lemma III. Diſſertationis de Senſatione*: ideas verò menti excitant poſt duas pluresve reflexiones; uti accidit dùm viſa res quæpiam rei alterius antea viſæ ideam menti refricat. Sequitur ergo ſpiritus fibras impetere ad Senſum majori motu quàm ad Imaginationem. Sed *ex Corollario II. Propoſitionis V.* quò major eſt Spirituum incurrentium impetus eò major eſt vehementia ſuccuſſionum fibris

impressarum. Evidens est ergo fibrarum succussiones, quibus Sensus inducitur, vehementiores esse succussionibus fibrarum earumdem, quibus Ideæ excitantur, seu Imaginatio fit. *q. p. e.*

COROLLARIUM. I.

Hinc inferes fibram eamdem rei unicuilibet percipiendæ destinari per Sensum, si vehementiùs percutiatur: per Imaginationem verò simplicem, si debiliùs vibretur; atque adeò sentire & imaginari functiones esse, quæ ex parte tùm Animæ, tùm interni sensorii, inter se tantùm discrepent secundùm magis & minus.

COROLLARIUM. II.

Inde est, quòd sensationes, quæ debilissimæ sunt, ad imaginationem solam tàm proximè accedant, ut ab eâ vix possint distingui; sicut observatur in Lipothymiâ laborantibus, qui tandem sui compotes, quæ syncopes tempore ob ipsorum oculos gesta fuere, se imaginatos esse autumant: & in Somnambulis, qui ea, quæ revera fecere, somniatos se esse arbitrantur.

COROLLARIUM. III.

Imaginatio verò ratione contrariâ in veram sensationem degenerat, si fibra validiùs fortiùsque succutiatur à spiritibus Ce-

rebri incolis, uti accidit in Somniantibus, Delirantibus, Maniacis, Phreneticis &c.

COROLLARIUM IV.

Inde est, quòd attenta cujuslibet rei meditatio, aut ardens desiderium, auctâ sensim per repetitas succussiones vehementiâ, quâ fibræ vibrantur, *juxta Corollarium IV. Propositionis V.* hujus tandem rei existentiam suadeat, sicut in Fanaticis observatur, iisque qui magicas artes se callere falsò asseverant, etiam vitæ periculo.

PROPOSITIO VIII.

Fibram unicam excitandæ unius tantùm rei ideæ destinari.

FIbra eadem imaginandæ & sentiendæ rei eidem destinatur, *ex Propositione VI.* Sed *per Axioma IV.* fibra unica uni tantum rei sentiendæ dicata est. Ergo unica quoque fibra uni tantum rei imaginandæ destinatur. *q. p. e.*

PROPOSITIO IX.

Succussiones earumdem fibrarum, licet tono discrepent, ideas non naturâ diversas, sed easdem semper menti referre.

NAm rerum ideæ, si naturâ diversæ fierent ab earumdem fibrarum succus-

ſionibus, quæ tono diſcreparent, immutandæ forent prout ſuccuſſionum tonus immutaretur, quod eſt contra Experientiam: Conſtat enim *ex Axiomate VII.* ſuccuſſionum tonum mutandum toties eſſe, quoties fibrarum tenſio vel longitudo quamtumlibet immutatur. Sed tenſionem & longitudinem fibrarum pluries in die immutari neceſſum eſt, prout ſpiritus plures vel pauciores ſecernuntur, aut æquali copiâ ſecreti plus minùſve diſſipantur. Ergo tonus ſuccuſſionum pluries in die mutandus eſt. Rerum tamen ideæ eædem ſemper perſtant, nec naturâ unquam, ſed ſolo acumine differunt. Evidens eſt ergo à ſuccuſſionibus earumdem fibrarum tono differentibus non diverſas rerum ideas, ſed eaſdem excitari. *q. p. e.*

SCHOLIUM.

Sit idea quælibet, Luminis verbi gratiâ, quæ fibrâ quâvis dato modo ſuccuſſâ excitetur; auctâ ſemel vel imminutâ hujuſce fibræ tenſione aut longitudine à ſpiritibus copioſiùs parciùſve ſecretis, ſuccuſſionum tonum, quibus vibratur, immutari neceſſe eſt; nec tamen diverſa eſt, quæ inde excitatur Luminis idea. Nam ſi hæc ita forent, nulla eſſet Luminis perceptio,

cùm ea fibra eo quo antea tono vibrari nequaquam tunc poſſit, nec queat ejus defectum altera quæcumque supplere, cùm unica ea fibra ſit, quæ excitandæ Luminis ideæ deſtinatur, *per Propoſitionem præcedentem.*

PROPOSITIO X.

Ideas naturâ diverſas à diverſarum fibrarum ſuccuſſionibus poſſe excitari, quæ tono planè ſimiles ſint.

SInt fibræ duæ quælibet A & B, quæ res duas naturâ diverſas A & B menti repræſentent: certum eſt, *ex Præcedente*, fibram A rem eamdem A ſemper repræſentaturam, quocumque modo vibretur; certum quoque pari ratione fibram B ideam eamdem menti relaturam, qualeſcumque fuerint hujus ſuccuſſiones. Poſſunt ergo fibræ illæ A & B, ſubſultus tono planè ſimiles ſeu conſonos edere, reſque tamen naturâ diverſas repræſentare. *q. p. e.*

COROLLARIUM I.

Ex poſterioribus hiſce Propoſitionibus conſequens eſt rerum ideás, non determinatis fibrarum ſuccuſſionibus, ſed determinatis fibris alligari; Cùm *ex præcedente Propoſitione*, fibra eadem ſuccuſſa eamdem ſem-

per ideam excitet, licet ſuccuſſiones diverſæ fuerint; Contrà verò *ex iſtâ Propoſitione* diverſæ ideæ fiant à ſuccuſſis diverſis fibris, licet eodem modo ſuccutiantur.

COROLLARIUM II.

Idearum itaque *identitatem* & *diverſitatem* à ſuccuſſionum ſimilitudine aut diſſimilitudine nequaquàm repetendas eſſe, ſed à fibrarum ipſarum, quibus excitantur, identitate & diverſitate.

COROLLARIUM III.

Totidem ergo diverſas fibras in interno ſenſorio ſtatuendas eſſe, quot ideæ naturâ diverſæ in Animâ poſſunt excitari.

COROLLARIUM IV.

Falſam proinde eſſe Eorum hypotheſim, qui ne nimiam fibrarum multitudinem videantur obtrudere, malunt aſſerere fibram unam pluribus rebus diverſis repræſentandis ſufficere, diverſis ſuis ſuccuſſionibus, ut ſic fibrarum omnium numerum ad pauciores contrahant.

Sed 1°. Tantus non eſt, ac Illi credunt, fibrarum numerus, quem in noſtrâ ſententiâ cogimur admittere; totamque hanc fibrarum multitudinem, quæ videtur diverſa ſentientibus tantum negotium faceſſere pauco ſanè numero comprehendi infrà demonſtrabimus.

2°. Etsi tota hæc fibrarum multitudo foret necessariò admittenda, rejicienda tamen semper esset horum hypothesis; cùm contrarium adstruat iis, quæ suprà probavimus, *Propositione IX.* diversas scilicet earumdem fibrarum succussiones easdem Ideas menti referre.

3°. Demùm in hac hypothesi æquè magnus ac in nostrâ fibrarum numerus in cerebro supponi debet; nam certum est ex *Axiomate IV.* fibram unam quamlibet uno tantùm modo succuti posse ratione toni, quamdiù hujus crassities, tensio & longitudo eædem perstant. Sed fibrarum crassities, tensio & longitudo eædem aliquandò perstant saltem per tria quatuorve instantia; neque enim credibile est cerebrum in eodem statu numquàm posse per instantia duo successivè permanere. Debet ergo fibra una quælibet per tria hæc quatuorve instantia uno tantùm modo succuti, atque adeò rem unam tantummodò repræsentare. Quot itaque ideæ diversæ menti recurrunt, vel possunt recurrere per id temporis spatium, totidem diversæ fibræ in interno sensorio statuendæ sunt. Sed ideæ omnes, aut hæ aut illæ possunt tunc temporis pro Animæ lubitu menti recurrere. Ergo necesse est ut vel

inviti confiteantur ideas omnes tunc à diversis fibris excitari, atque adeò quot ideæ menti possunt adesse, fibras totidem distinctas in interno sensorio esse.

SCHOLIUM.

Magna inde oritur difficultas horum ratione, qui à nativitate cæci sunt; nam 1°. Juxta nos adsunt in interno illorum sensorio peculiares fibræ, quæ lumini, coloribus, cæterisque rebus repræsentandis dicatæ sint, quæ visu percipiuntur. 2°. Fibræ illæ, si succussæ sint, luminis, colorumque Ideas menti debent referre, quomodocumque succutiantur. 3°. Demùm hæ fibræ, cùm spiritibus circumquaque undantibus æquè ac cæteræ obviæ sint, debent ab iisdem pari ratione succuti. Deberent ergo ii, qui à nativitate cæci sunt, si non sensum, quia debilior est motus fibris impressus, saltem luminis colorisque ideam experiri, quod tamen experientiæ adversatur: nam & illi planè ignari sunt quid homines cæteri per lumen coloresque intelligant, & si tandem aliquandò arte vel casu visûs compotes fiant, se horum tùm sensum, tùm ideam planè ignorasse confitentur.

Neque tamen hæc difficultas sententiæ nostræ propria est; sed in ipsam quoque hy-

pothesim cadit, quam suprà refellimus. Nam juxta eam certa adest interno sensorio fibra in iis, qui à nativitate cæci sunt, quæ si determinato modo succutiatur, luminis colorisque ideam menti excitet. Cùm ergo spiritibus undequaque impetatur, determinato illo modo succutienda videtur, & in mente proinde luminis aut coloris ideam excitatura, in iis, qui cæci sunt, non minori jure, quàm ubi semel lumen aut colores sensere. Illorum itaque, qui eam opinionem tuentur, non minùs quàm nostrâ interest allatam difficultatem dirimere & expedire.

PROPOSITIO XI.

Explicare, quâ ratione in iis, qui à nativitate cæci sunt, fibræ, quæ lumini, coloribus &c. repræsentandis dicatæ sunt, otiosæ permaneant, nec harum rerum ideas menti unquàm offerant.

INtricatior est hujus difficultatis enodatio, quam ut certi quidquam definire liceat, sufficietque in re tàm arduâ meris conjecturis nodum resolvere. Ideæ itàque luminis, colorum, &c. cæcis abesse non possunt, nisi ex triplici capite. 1°. Vel quia fibræ his repræsentandis dicatæ non vibrantur vi eâ, quæ ad Imaginationem sufficiat. 2°. Vel quia licet vibrentur, Ideas tamen nul-

las excitant. 3°. Vel quia licet vibrêtur, Ideasque proprias referant, cæci tamen quid experiantur ignorant, nesciuntque cæteros id luminis, colorumque nomine intelligere; atque adeò sanati se similes perceptiones nunquàm ante habuisse jure affirmant.

1°. Si fibræ lumini & coloribus repræsentandis dicatæ non vibrentur vi sufficiente, id a parte spirituum repetendum non est, qui in eas incurrunt eodem quo in cæteras impetu; sed ex propriâ fibrarum dispositione, quâ incurrentibus spiritibus magis obnituntur. Propria autem harum fibrarum dispositio à cæterarum dispositione in cæcis in eo tantùm differt, quòd hæ sensiferis refluxibus semel vel pluries quassatæ, atque inde flexibiliores spiritibus faciliùs succutiantur, uti vimen sæpiùs contortum minori vi deinde incurvatur; illæ verò nunquàm ante succussæ rigidiores sint & impresso à spiritibus motui difficiliùs obsequantur. Si ergo fibræ, quæ lumen coloresve repræsentant, inertes in cæcis remanent, id indè deducendum est, uti sequenti exemplo liquidò constabit. Sit fibra *A*. quæ sensifero refluxu quassata eum acquisierit flexibilitatis gradum, ut à spiritibus cerebri incolis possit deinde succuti

Evidens eſt fibram *B*, quâ lumen repræſentatur, eſſe datâ fibrâ *A* in cæcis rigidiorem, cùm nunquàm ſuccuſſa ſupponatur. Impetus itaque ſpirituum, qui fibræ *A* ſuccutiendæ ſufficit vi eâ, quæ ad Imaginationem requiritur, fibræ *B* vi eâdem ſuccutiendæ impar futurus eſt, atque adeò nulla inde prorſus erit in cæcis Imaginatio luminis, cui referendo fibra *B* deſtinatur.

Verùm, licet hæc in naturali ſtatu vera ſint, dùm tranquillus eſt pacatuſque ſpirituum motus, qui in emporio hoſpitantur, convenire tamen non videntur, dùm in præternaturali ſtatu vehementiùs tumultuantur, ut in Maniacis. Nam ſi tunc ſpiritus fibras cæteras tanto impetu ſuccutiunt, ut ſenſus hinc inducatur, haſce fibras eâ ſaltem vi debent concutere, quæ Imaginationi excitandæ ſufficiat. Tunc ergo vel ab invitis ſtatuendum eſt, fibras haſce determinatas, licet vi ſufficienti concutiantur, lucis tamen colorumque Ideas non excitare, vel ſi has Ideas excitent, cæcos tamen prorſus ignorare, quo nomine ſint denominandæ perceptiones, quas tunc experiuntur.

2°. Si fibræ, quæ lumen coloreſve repræſentânt, ſufficienter quaſſari ſupponan-

tur, luminis colorumque Ideæ in cæcis deesse non possunt, nisi ex libero DEI placito, qui sanxisse supponatur se succussis fibris quibuslibet, rerum his alligatarum Ideas in mente excitaturum, modò priùs sensu fuerint perceptæ. Hujus nempe conditionis defectu nulla fiet in Cæcis luminis colorumque Idea, licet fibræ his repræsentandis destinatæ vi sufficienti succutiantur. Verùm ea solutio vix unquam arriserit: neque enim generales DEI animam corpori unientis leges absque gravi necessitate, quæ hîc nulla est, exceptionibus sunt coarctandæ, quæ aliqualem semper impotentiam videntur sapere.

3° Faciliùs itaque crediderim succussis à vehementiori spirituum motu fibris, quæ lumen coloresque repræsentant, harum rerum Ideas in Cæcis verè excitari, sed ignorare Eos, id quod tunc experiuntur, luminis vel colorum nomine appellari. Sic v. g. si Cæco, cui sani sint nervi optici, ictus in oculum fortior infligatur, fiet hinc scintillarum, lucisque proinde sensatio, uti sanis contingit; nec tamen se lucem experiri sciet, nam de sensationum nomenclaturâ non convenimus, nisi simultaneâ experientiâ, id videlicet, quo eodem tempore

& ab eâdem causâ afficimur, eâdem appellatione denominando. Cæci autem à nativitate cum cæteris hominibus de lucis colorisque denominatione consentire nunquam potuerunt; atque adeò horum Ideas obtinere possunt, licet inscii.

Quod si sanati se nunquam perceptiones expertos esse profiteantur, similes illis, quas tunc obtinent, id ex eo fit quòd lucis colorumque Ideæ, quas forsan habuere, ita obscuræ & confusæ erant, ut si eas præsenti sensationi comparaverint, jure videantur se nihil olim simile percepisse, aut expertos esse. Adde quòd si ullam unquam lucis, colorumve Ideam obtinuere, id à vehementiori spirituum motu dependebat, qualis est in Phrenitide aut Maniâ. Pacato itaque horum impetu, in statu naturali hasce res imaginari denuò non possunt, nec se eas olim imaginatos fuisse recordari, cùm memoria rei per Imaginationem perceptæ iterata sit rei ejusdem Imaginatio.

SECTIO II.

De Idearum efformandarum ratione.

PROPOSITIO I.

Ideam quamlibet simplicem à distinctâ suâ propriâque fibrâ excitari.

IDeæ simplices quælibet *per Definitionem* unum quid individuum repræsentant, atque adeò inter se invicem planè diversæ sunt atque discretæ. Sed *ex Coroll.* 3. *Propr.* 10. *Sect.* 1. Ideæ diversæ à diversis distinctisque fibris producuntur. Ideæ ergo quælibet simplices à propriis distinctisque fibris excitantur. *q. p. e.*

COROLLARIUM I.

Inde sequitur totidem ad minimum distinctas in interno sensorio fibras esse, quot Ideæ simplices menti possunt recurrere.

COROLLARIUM II.

Ideæ omnes simplices verè modales sunt, uti suprà innuimus, merosque existendi modos repræsentant, sive Substantivis Nominibus, ut sunt *frigus*, *calor*, *odor*, *amor*, *auditus*, *&c.* sive Verbis, qualia sunt *audire*, *legere*, *dare*, *&c.* significentur,

PROPOSITIO II.

Ideas compositas seu complexas diversis totidem fibris excitari, quot Ideas simplices complectuntur.

IDeæ compositæ *per Definitionem* Ideas plures simplices uno conceptu comprehendunt. Sed idea quælibet simplex suâ distinctâ fibrâ excitatur, *ex Præcedente.* Ergo ideæ quæcumque compositæ producuntur fibris totidem distinctis, quot simplices ideas suo conceptu comprehendunt.

COROLLARIUM I.

Inde colliges ex paucioribus fibris, quibus ideæ simplices, quæ paucæ sunt, repræsentantur, infinitum fermè compositarum numerum, combinationibus diversis, resultare, sicut ex viginti quatuor litteris voces numero ferè infinitæ ordine vario componuntur.

COROLLARIUM II.

Sicut voces aliæ pluribus litteris, aliæ verò paucioribus fiunt; sic quoque complexas ideas, modò plures, modò pauciores ideas simplices suo conceptu complecti.

COROLLARIUM III.

Ideæ compositæ aliæ unâ tantum voce,

aliæ pluribus exprimuntur. Quæ unâ tantùm voce ſignificantur, vel Adjectivis reſpondent, ut *Bonus*, *Juſtus*, *&c.* quod idem eſt ac ſi barbarè diceres, *Habens bonitatem*, *Amans juſtitiæ*, *&c.* vel Subſtantivis; & illæ rurſus duplicis generis ſunt, nam Subſtantiva modò res poſitivas & reales deſignant, ſive univerſales ſint, ut *Homo*, *Animal*, *&c.* ſive particulares ſeu individuales, ut *Petrus*, *Paulus*; modò verò relationes tantùm ſeu rerum reſpectus ſignificant, ut *Juſtitia*, *Virtus*, *Modeſtia &c.* Priores, *Homo*, *Petrus*, ſic reſolvuntur *Subſtantiæ his aut his qualitatibus inſtructæ*; Poſteriores verò, ut *Juſtitia*, per definitionem exponuntur, ut cùm ideæ Juſtitiæ ſubſtituimus ideam *Conſtantis & perpetuæ voluntatis jus ſuum cuique tribuendi.* Quæ verò pluribus vocibus, ſeu phraſi integrâ ex ſubſtantivo & adjectivo conſtructâ exprimuntur, infinitæ fermè ſunt, ut *Deus juſtus*; *Deus creans Mundum*; *Cæſar eorum victor, qui Pompeii partes ſecuti ſunt.*

COROLLARIUM IV.

Evidens inde eſt compoſitas ideas ſolas poſſe definiri, ſeu per periphraſim exprimi, expoſitis ideis ſingulis ſimplicibus, quibus componuntur: ideas verò ſimplices definiri nequaquàm poſſe, ſeu per genus & differentiam

rentiam exprimi, cùm unum quid & individuum repræsentent *per definitionem.*

COROLLARIUM V.

Ex ideis compositis, uti suprà innuimus, aliæ res repræsentant quæ sensibus objectæ fuere, ut idea *Petri*, *Pauli*, *&c.* & *Communicatæ*: aliæ verò res, quæ numquam sensu perceptæ sunt, ut *idea Chimæræ*, *Centauri &c.* & *Factitiæ* dicuntur.

PROPOSITIO III.

Ideas omnes factitias ex communicatis ideis mediatè produci.

POtissima hujus ratio ex eo petitur, quòd si factitiæ ex communicatis non resultarent, posset Anima pro nutu ideam effingere dissimilem prorsus ac disparem ab ideis omnibus, quas sensibus hausimus. Sed experientia impossibile id esse docet; nam omnia quæcumque imaginamur, analogiam semper aliqualem obtinent cum ideis sensibus perceptis. Sequitur ergo ideas omnes factitias ex communicatis ideis resultare; *quod probandum erat.* Verùm cùm eam quæstionem multis pro rei dignitate tractare non permittat instituti nostri ratio, videndum hac de re consulimus D. Locke

De Intellectu humano, qui hujus asserti veritatem doctè & eruditè demonstrat.

COROLLARIUM I.

Vulgatum itaque Axioma *Nihil est in intellectu, quod priùs non fuerit in sensu*, nulla quidem à priori demonstrat ratio; sed à posteriori tantùm docet experientia. Potuisset enim summus Creator Deus spiritus incorporei ideam æquè vividam in mente excitare ex motâ unâ Emporii fibrâ, ac est corporis idea, quæ succussis propriis fibris excitatur. Sed id Eum noluisse evidens facit experientia, quâ constat nos spiritum, ut incorporeum, nec imaginari, nec concipere ullatenus posse.

COROLLARIUM II.

Ideæ factitiæ ex communicatis efformantur via multiplici.

1°. *Compositione*, ut dùm ex conjunctis ideis diversis *Hominis* & *Equi*, *Centauri* ideam habemus.

2°. *Ampliatione*, uti quando ex *noto vulgaris staturæ Homine*, *Gigantem* numquam visum concipimus.

3°. *Imminutione*, ut cùm ex notâ *vulgaris hominis* ideâ Nanum imaginamur, quem nunquam vidimus.

4°. Comparatione, uti dùm ex cognitâ

urbe quadam, *urbem aliam* nobis repræsentamus, quæ vicis aliis alio modo dispositis pervia sit, & domibus instructa diverso modo ædificatis.

5°. *Abstractione vel Divisione*, uti quando ex notis pluribus individuis, *Petro*, *Paulo*, ideam *hominis in genere* efformamus.

PROPOSITIO IV.

Ad compositionem idearum duo requiri, 1°. Ut fibræ totidem cerebri succutiantur, quot ideas simplices composita idea complectitur. 2°. Ut simul & eodem tempore succutiantur.

PArs hujus Propositionis prior *ex Propositione II.* evidens est: Posterior verò demonstratur ex eo quod fibræ diversæ, quæ *Leonis* v. g. *Capræ* & *Serpentis* ideas excitant, quibus composita *Chimæræ* idea resultat, vel successivè & aliæ post alias: vel eodem tempore succutiantur. Sed si successivè & aliæ post alias succuterentur; distinctas ac separatas penitus ideas producerent *Leonis*, *Capræ*, & *Serpentis*, quæ menti successivè recurrerent aliæ post alias, quod in compositâ ideâ locum non habet, cùm in hac particulares omnes ideæ menti simul eodemque tempore recurrant, nec di-

versas sed unam tantùm complexam ideam constituant. Sequitur ergo ad idearum compositionem fibras cerebri, quarum motio requiritur, omnes simul eodemque tempore succutiendas esse. *q. p. e.*

COROLLARIUM I.

Simultaneæ fibrarum motiones, quibus producitur idea composita, quæ res sensibus objectas, *lapidem* v. g. *plumbum* &c. repræsentat, fiunt à simultaneis refluxibus spirituum, qui singulas impressiones à variis lapidis aut plumbi qualitatibus factas in organa ad cerebrum referunt.

COROLLARIUM II.

Simultaneæ verò fibrarum motiones, quibus producitur idea composita res sensibus nunquam usurpatas exhibens, producuntur à simultaneis spirituum in Emporio hospitantium motibus in plures distinctas cerebri fibras. Simultanei autem spirituum motus modò à necessariis causis dependent, modò verò liberis Animæ volitionibus imprimuntur.

PROPOSITIO V.

Ideas quæ fiunt per Ampliationem, ad Compositionem reducendas esse.

IDeæ per ampliationem fieri dicuntur, cùm ex ideâ notæ rei cujuspiam, ad

novam alteram ideam rei ſimilis, ſed majoris & numquam viſæ devenimus; ut v. g. cùm ex notâ ideâ *hominis vulgaris ſtaturæ* ad ideam *Gigantis* ſeu hominis decem pedes alti nunquam viſi aſcendimus. Id autem fit uniendo notas ideas hominis & altitudinis decem pedum. Sequitur ergo ideas, quæ per Ampliationem efformantur, ad Compoſitionem reducendas eſſe. *q. p. e.*

COROLLARIUM I.

Eâ ratione aliqualem Dei conceptum efformamus, Agens notis agentibus perfectius & perfectius concipiendo. Sic quoque aliquam infiniti ideam habemus, quantitate, quæ nota ſit, majorem & majorem imaginando.

COROLLARIUM II.

Hinc evidens eſt nos adæquatam nullius infiniti ideam poſſe obtinere; nam infiniti idea, quam ſolam habemus, idea eſt finitæ quantitatis ſæpiùs repetitæ; cùm autem quantitatem eam in infinitum non poſſimus repetere, idea quæ indè efformabitur, quantitatem ſemper finitam debet repræſentare; infinitam ergo quantitatem imaginari non licet, ſed quantitatem tantùm finitâ quacumque datâ majorem, utcumque ipſa ſemper finita ſit; verùm

mens iteratis repetitionibus ad talem ideam efformandam requisitis fatigata, imò potiùs oppressa se infiniti tandem ideam adeptam esse falsò existimat.

PROPOSITIO VI.

Ideas, quæ per Diminutionem obtinentur, ad Compositionem revocandas esse.

IDeæ per Diminutionem dicuntur obtineri, cùm ex notâ rei cujusdam ideâ rei alterius ignotæ, sed similis & minoris conceptum formamus; ut cùm ex ideâ hominis *vulgaris staturæ* ideam effingimus *Nani* seu hominis *bipedalis* nunquam visi. Id verò fit notas hominis & altitudinis bipedalis ideas conjungendo. Evidens est ergo ideas, quæ per Diminutionem formantur, Compositione propriè dictâ effici.

COROLLARIUM I.

Sic ex noti Animalis cujuslibet ideâ, animalculi minimi seu Acari ideam adipiscimur; & ex noto conceptu minimæ materiæ portionis, quæ sub sensus cadat, inconspicuæ Atomi conceptum formamus.

COROLLARIUM II.

Sequitur hinc ideam Atomi etiam minimæ extensionem semper aliqualem suo conceptu complecti; cùm composita sit ex ipsis ideis materiæ & extensionis determi-

natæ, licet minima esse supponatur, quam possimus imaginari.

PROPOSITIO VII.

Ideas, quæ per Comparationem efformantur, verâ Compositione fieri.

NAm ideæ per comparationem dicuntur obtineri, dùm v. g. ex notâ urbis cujusdam ideâ urbem aliam concipimus vicis diversimodè perviam & alio ordine dispositam. Evidens verò est id verâ compositione fieri, notam urbis ideam cum notâ diversi ordinis ideâ conjungendo.

COROLLARIUM.

Sic ex notâ Animalis ideâ, monstri numquam visi ideam effingimus, membra, quibus Animal quodvis naturaliter instruitur, inassueto planè ordine per imaginationem disponendo.

PROPOSITIO VIII.

Ad idearum Divisionem duo requiri. 1°. Ut quot ideæ in mente supersunt ex pluribus ideis simplicibus, quæ compositum rei per sensus notæ conceptum efformant, tot in cerebro succutiantur fibræ. 2°. Ut quiescant fibræ aliæ, quæ cæteras menti solent refricare conceptûs hujus ideas, quæ tunc non excitantur.

AD idearum Divisionem seu Abstractionem debent ex pluribus ideis simpli-

tibus, quæ conceptum complexum per sensus notum efformant, nonnullæ seligi & in mente retineri, deletis vel semotis cæteris; ex ideis v. g. pluribus, quæ compositas *Petri* & *Pauli* ideas constituunt, eæ tantùm debent menti refricari, quæ proprietates utrique communes repræsentant, ut sunt idea *substantiæ viventis*, *ratione pollentis*, *motibus automatis prædita* &c. quibus nova resultet complexa idea *hominis in genere* seu universaliter sumpti; cæteræ verò negligi, vel abesse, quæ particulares alterutri individuo proprietates exhibent, ut *albedinem* vel *nigrorem*, *maciem* vel *pinguedinem* &c. Sed 1°. Ideæ simplices, quæ in Animâ supersunt, excitari non possunt, nisi determinatæ totidem fibræ in cerebro succutiantur, *per primam Propositionem hujus Sectionis*. 2°. Ideæ cæteræ res individuo cuilibet proprias repræsentantes abesse non possunt, nisi quia quiescunt fibræ cerebri ideis illis excitandis dicatæ. Sequitur ergo ad idearum Divisionem seu Abstractionem requiri, ut totidem fibræ cerebri succutiantur, quot ideæ in Animâ supersunt, cæteræ verò quiescant. *q. p. e.*

COROLLARIUM I.

Eâ viâ formantur conceptus omnes uni-

verſales, ut *Hominis*, *Animalis*, *Lapidis* &c. ex compoſitis ideis individuorum, quæ nota ſunt; ſimplices ideas ſemovendo, quæ proprietates individuis particulares repræſentant, & illas tantum retinendo quæ exhibent ea, quæ cunctis individuis ſunt communia.

COROLLARIUM II.

Fibræ, quæ communes individuis proprietates repræſentant, in idearum abſtractione ſeu diviſione ſolæ ſuccutiuntur, quieſcentibus cæteris, quæ particulares ſingulis individuis qualitates referunt; quia priores, cùm à ſingulis quibuſlibet individuis moveantur, multò frequentiùs quaſſatæ ſunt quàm poſteriores, quæ ab uno tantùm aut altero individuo concutiuntur, atque adeò iteratis motionibus, quas paſſæ fuere, flexibiliores factæ eo ſpirituum impetu facilè vibrantur, qui cæteris concutiendis non ſufficiat.

FINIS.

Cette These avoit esté precedée de deux autres. V. Recueil des Theses de M. Astruc —